

ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ THÔNG TIN TRONG QUẢN LÝ SINH VIÊN THEO NẾP SỐNG QUÂN SỰ TẠI TRUNG TÂM GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

Nông La Duy

Trung tâm Giáo dục quốc phòng và an ninh Đại học Thái Nguyên

Tóm tắt: Trong bối cảnh toàn cầu hóa và cách mạng công nghiệp lần thứ tư đang diễn ra mạnh mẽ, chuyển đổi số trở thành xu thế tất yếu trong mọi lĩnh vực, trong đó GD&ĐT là một trong những trọng tâm ưu tiên. Đối với môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh, việc ứng dụng công nghệ thông tin trong công tác quản lý sinh viên theo nếp sống quân sự là yêu cầu cấp thiết nhằm nâng cao hiệu quả đào tạo, hình thành tác phong kỷ luật, tính tự giác và tinh thần trách nhiệm cho sinh viên. Bài viết làm rõ cơ sở lý luận và thực tiễn của việc ứng dụng công nghệ thông tin trong Giáo dục quốc phòng và an ninh; phân tích thực trạng, thuận lợi, khó khăn; đồng thời đề xuất hệ thống giải pháp nhằm hiện đại hóa công tác quản lý sinh viên, góp phần thực hiện thắng lợi chủ trương của Đảng và Nhà nước về chuyển đổi số trong giáo dục, xây dựng nền quốc phòng toàn dân gắn với an ninh nhân dân vững mạnh.

Từ khóa: Chuyển đổi số; công nghệ số; giáo dục quốc phòng và an ninh; quản lý sinh viên; nếp sống quân sự; sinh viên.

APPLICATION OF INFORMATION TECHNOLOGY IN MANAGING STUDENTS ACCORDING TO MILITARY LIFESTYLE DISCIPLINE AT THE NATIONAL DEFENSE AND SECURITY EDUCATION CENTER, THAI NGUYEN UNIVERSITY

Abstract: In the context of globalization and the strong development of the Fourth Industrial Revolution, digital transformation has become an inevitable trend in all sectors, with education and training being one of the key priorities. For the National Defense and Security Education course, the application of information technology in managing students according to military lifestyle discipline is an urgent requirement to improve training effectiveness and to foster discipline, self-awareness, and a sense of responsibility among students. This article clarifies the theoretical and practical foundations for applying information technology in National Defense and Security Education; analyzes the current situation, advantages, and difficulties; and at the same time proposes a system of solutions to modernize student management, thereby contributing to the successful implementation of the Party's and the State's policies on digital transformation in education and to the building of a strong all-people national defense associated with a strong people's security posture.

Keywords: digital transformation; digital technology; national defense and security education; student management; military lifestyle discipline; students.

Nhận bài: 18/03/2026

Phản biện: 18/04/2026

Duyệt đăng: 23/04/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và cách mạng công nghiệp lần thứ tư đang diễn ra sâu rộng, chuyển đổi số đã trở thành xu thế tất yếu của mọi lĩnh vực đời sống xã hội. Đối với Việt Nam, chuyển đổi số không chỉ là yêu cầu khách quan nhằm nâng cao năng suất lao động, chất lượng dịch vụ công, mà còn là nhiệm vụ chính trị - kinh tế - xã hội có ý nghĩa chiến lược trong quá trình xây dựng và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa. Trong lĩnh vực giáo dục, Đảng và Nhà nước đã xác định chuyển đổi số là một trong những đột phá chiến lược để đổi mới căn bản, toàn diện Giáo dục - Đào tạo, đáp ứng yêu cầu của thời kỳ hội nhập quốc tế và cách mạng công nghiệp 4.0. “Chương trình Chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030” được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt tại Quyết định số 749/QĐ-TTg ngày 03/6/2020. Trong đó, Giáo dục - Đào tạo được xác định là một trong tám lĩnh vực ưu tiên chuyển đổi số quốc gia. Đối với môn học Giáo dục quốc phòng và an

ninh, việc ứng dụng công nghệ số trong công tác quản lý, giảng dạy, rèn luyện sinh viên có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Giáo dục quốc phòng và an ninh là môn học chính khóa trong hệ thống giáo dục quốc dân, góp phần xây dựng nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân, bồi dưỡng lòng yêu nước, ý thức trách nhiệm bảo vệ Tổ quốc cho thế hệ trẻ. Tính đặc thù của môn học là học tập và sinh hoạt trong môi trường quân sự, theo nếp sống quân đội, với yêu cầu kỷ luật cao, nếp sống chính quy, tập trung, điều đó đặt ra thách thức lớn cho công tác quản lý sinh viên. Trước sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ số, việc ứng dụng các nền tảng công nghệ vào quản lý, rèn luyện sinh viên theo nếp sống quân sự là xu hướng tất yếu, giúp nâng cao hiệu quả quản lý, tiết kiệm nguồn lực và hiện đại hóa mô hình đào tạo. Thực tiễn giảng dạy và quản lý sinh viên tại Trung tâm Giáo dục quốc phòng và an ninh Đại học Thái Nguyên hiện nay, cho thấy

nhu cầu ứng dụng công nghệ thông tin là cấp thiết, đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục trong thời kỳ chuyển đổi số.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Một số vấn đề lý luận về ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý sinh viên

Về cơ sở pháp lý: Việc ứng dụng công nghệ thông tin trong công tác giáo dục quốc phòng và an ninh được đặt trên nền tảng các chủ trương, chính sách lớn của Đảng, Nhà nước và Bộ Giáo dục - Đào tạo như: Nghị quyết số 57-NQ/TW ngày 22/12/2024 của Bộ Chính trị về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia, khẳng định: “*Phát triển khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo là quốc sách hàng đầu, là động lực then chốt để phát triển nhanh, bền vững đất nước*”. Nghị quyết xác định rõ chuyển đổi số trong giáo dục là nhiệm vụ trọng tâm nhằm hình thành xã hội học tập số, công dân số, thúc đẩy đổi mới nội dung, phương pháp dạy học và quản lý giáo dục. Chương trình Chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030 (Quyết định số 749/QĐ-TTg ngày 03/6/2020 của Thủ tướng Chính phủ), xác định giáo dục là lĩnh vực tiên phong. Mục tiêu là hướng tới xây dựng nền tảng học tập suốt đời, môi trường quản lý - giảng dạy thông minh, thúc đẩy tự động hóa và số hóa trong quản lý. Đề án “*Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin và chuyển đổi số trong giáo dục và đào tạo giai đoạn 2022-2025, định hướng đến 2030*” (Quyết định số 131/QĐ-TTg ngày 25/1/2022) nhấn mạnh nhiệm vụ “*Phát triển các nền tảng số phục vụ quản lý, dạy học, kiểm tra, đánh giá, quản lý học sinh, sinh viên trong toàn ngành*”. Thông tư liên tịch số 18/2015/TTLT-BGDĐT-BLĐT-BXHX quy định việc tổ chức dạy, học và đánh giá môn giáo dục quốc phòng và an ninh trong các cơ sở giáo dục đại học, giáo dục nghề nghiệp, yêu cầu tổ chức học tập, ăn ở tập trung, sinh hoạt theo nếp sống Quân đội. Như vậy, việc ứng dụng công nghệ thông tin trong công tác quản lý sinh viên giáo dục quốc phòng và an ninh là sự cụ thể hóa các chủ trương lớn của Đảng và Nhà nước về chuyển đổi số quốc gia, đồng thời phù hợp với yêu cầu đổi mới quản lý giáo dục hiện nay.

Cơ sở lý luận khoa học: Ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý giáo dục được xem là quá trình chuyển đổi từ mô hình quản lý truyền thống sang mô hình quản lý thông minh, dựa trên dữ liệu số, trí tuệ nhân tạo, điện toán đám mây và các nền

tảng tích hợp trực tuyến. Quản lý giáo dục trong môi trường số phải đảm bảo một số yếu tố cơ bản: Tự động hóa các quy trình hành chính, giảm thiểu thao tác thủ công; Minh bạch hóa thông tin, giúp người học, người dạy và người quản lý quản lý tiếp cận dữ liệu mọi lúc, mọi nơi; Cụ thể hóa hoạt động học tập và rèn luyện, đảm bảo người học được phản hồi, đánh giá liên tục. Trong công tác giáo dục quốc phòng và an ninh, việc số hóa quy trình quản lý sinh viên mang lại ý nghĩa sâu sắc, môi trường quân sự đòi hỏi tính kỷ luật cao, việc áp dụng công nghệ vào quản lý giúp củng cố nếp sống chính quy, công khai, minh bạch, đồng thời nâng cao tính tự giác của sinh viên trong học tập và rèn luyện.

2.2. Thực trạng về ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý sinh viên

Công tác quản lý sinh viên tại Trung tâm Giáo dục quốc phòng và an ninh Đại học Thái Nguyên hiện nay vẫn còn dựa nhiều vào phương pháp truyền thống: Điểm danh, điểm quân số thủ công, ghi chép sổ theo dõi, xử lý đơn từ trực tiếp. Điều này dẫn đến khối lượng công việc lớn, dễ sai sót, chậm phản hồi và khó lưu trữ và truy cập lâu dài. Trong khi đó, công nghệ số mang lại khả năng quản lý tập trung, cập nhật tức thời, lưu trữ an toàn và hỗ trợ ra quyết định nhanh chóng. Tuy nhiên, đây là một chủ đề mới, xuất phát từ xu thế của thời đại trước sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ trên mọi lĩnh vực, đặc biệt là công nghệ thông tin, trí tuệ nhân tạo... Đề ứng dụng có hiệu quả việc quản lý sinh viên theo nếp sống quân sự dựa trên công nghệ thông tin, đòi hỏi phải có sự đầu tư nghiên cứu, triển khai xây dựng hệ thống quản lý sinh viên. Bên cạnh đó, đòi hỏi người làm công tác quản lý sinh viên phải có kiến thức, kỹ năng sử dụng công nghệ thông tin một cách thành thục. Hiện nay nhiều cán bộ vẫn còn hạn chế về trình độ công nghệ thông tin, chỉ đáp ứng được các kỹ năng sử dụng tin học cơ bản, chưa có khả năng khai thác sâu các tính năng của một hệ thống quản lý sinh viên. Đây là vấn đề khó khăn trong công tác triển khai bước đầu của ứng dụng công nghệ thông tin vào quản lý sinh viên theo nếp sống quân sự. Ngoài ra, vấn đề bảo mật và an toàn thông tin: Đây là một thách thức lớn mà bất cứ cá nhân, tổ chức nào cũng phải đối mặt, đặc biệt khi triển khai hệ thống quản lý sinh viên thông qua ứng dụng công nghệ số, bởi số lượng thông tin cá nhân của người học như họ tên, ngày sinh, thông tin căn cước, kết quả học tập,... rất lớn. Thực tế

cho thấy, các mối đe dọa an ninh mạng ngày càng tinh vi và nguy hiểm hơn. Tấn công bằng mã độc, lừa đảo qua email, đánh cắp dữ liệu cá nhân hay rò rỉ thông tin,... được tiến hành thường xuyên. Chỉ cần không chú ý click vào một đường link lạ, đăng nhập một trang web chứa mã độc thì có thể tất cả dữ liệu sẽ bị thu thập, thậm chí thiết bị bị kiểm soát và nếu người bị tấn công là người quản trị hệ thống thì hậu quả sẽ rất nghiêm trọng. Ngoài ra việc nhận thức và sự chủ động của sinh viên: Trình độ ứng dụng công nghệ thông tin của một bộ phận sinh viên vẫn còn hạn chế, dẫn đến việc khai thác, sử dụng hệ thống thông tin còn hạn chế. Bên cạnh đó một bộ phận sinh viên chưa tích cực, thiếu sự chủ động trong việc truy cập vào hệ thống để theo dõi, cập nhật các thông tin.

2.3. Đề xuất các giải pháp

2.3.1. Nhóm giải pháp về cơ chế, pháp lý

Tăng cường tuyên truyền, quán triệt chủ trương chuyển đổi số trong giáo dục quốc phòng và an ninh tới toàn thể cán bộ, giảng viên, sinh viên. Nhận thức đúng là tiền đề để hành động hiệu quả. Xây dựng chiến lược chuyển đổi số, trên cơ sở cụ thể hóa Nghị quyết 57-NQ/TW và Chương trình chuyển đổi số quốc gia, hướng đến mô hình “*Trung tâm Giáo dục quốc phòng và an ninh thông minh – kỷ luật – nhân văn*”. Hoàn thiện hành lang pháp lý: Bộ GD&ĐT cần ban hành quy định, hướng dẫn thống nhất về tiêu chuẩn hệ thống, bảo mật, lưu trữ và chia sẻ dữ liệu sinh viên.

2.3.2. Nhóm giải pháp tăng cường tổ chức, đào tạo, bồi dưỡng năng lực số cho cán bộ quản lý, giảng viên

Thường xuyên tổ chức tập huấn, cập nhật kỹ năng sử dụng phần mềm, khai thác dữ liệu trên hệ thống. Xây dựng đội ngũ chuyên trách về công nghệ thông tin, đảm nhiệm vận hành, bảo trì, bảo mật hệ thống quản lý sinh viên. Đưa năng lực số trở thành tiêu chí đánh giá chất lượng hoàn thành nhiệm vụ của cán bộ quản lý, khuyến khích đổi mới sáng tạo trong ứng dụng công nghệ.

2.3.3. Nhóm giải pháp về kỹ thuật và công nghệ

Xây dựng hệ thống quản lý sinh viên tích hợp:

- *Một là* quản lý, theo dõi quân số của cán bộ quản lý: Cán bộ làm công tác quản lý sinh viên có thể điểm danh, nắm bắt thông tin sinh viên đăng ký ra ngoài, tranh thủ trong quá trình học tập, nắm

bắt được thời gian có mặt, thời điểm ra vào...;

- *Hai là*: Quản lý quân trang cấp phát (sinh viên đăng ký kích cỡ quần áo, mũ,...): Với tính chất là môn học đặc thù, sinh viên được cấp phát quân trang thống nhất trong quá trình học tập để xây dựng nền nếp chính quy, tuy nhiên kích cỡ quần áo, mũ, giày dép của sinh viên không giống nhau. Để thuận lợi trong công tác cấp phát quân trang cho sinh viên khi đến nhập học tại Trung tâm, có thể triển khai cho sinh viên đăng ký sớm kích cỡ trang phục thông qua việc đối chiếu với bảng kích thước có sẵn, từ đó sẽ hỗ trợ nhiều cho bộ phận làm công tác quản lý cấp phát quân trang có thể chủ động nắm bắt số lượng, rà soát chất lượng hoặc chuẩn bị từ sớm để quá trình cấp phát được diễn ra nhanh chóng, thuận lợi khi sinh viên đến nhập học;

- *Ba là*: Quản lý đánh giá việc chấp hành kỷ luật, tác phong (theo dõi, đánh giá việc thực hiện các tiêu chí rèn luyện của sinh viên). Cán bộ quản lý sinh viên có thể sử dụng hệ thống quản lý sinh viên để theo dõi quá trình chấp hành kỷ luật, ghi nhận các vi phạm của sinh viên, tổng hợp điểm rèn luyện theo những quy định của cơ sở giáo dục, đồng thời sinh viên có thể xem xét được các thông tin trên để kịp thời chấn chỉnh bản thân, khắc phục nhanh chóng các hạn chế, khuyết điểm;

- *Bốn là*: Giải quyết các đơn, thư của sinh viên (đơn xin ra ngoài, đơn xin tranh thủ, miễn giảm,...);

- *Năm là*: Tiếp nhận ý kiến đóng góp, phản hồi, đánh giá của sinh viên về chất lượng cơ sở vật chất, đội ngũ giảng viên, cán bộ quản lý; Ứng dụng hỗ trợ sinh viên hỏi đáp nhanh các quy định, lịch học, nội quy, chế độ ngày, nội dung học tập; trợ lý ảo hướng dẫn thủ tục hành chính, đăng ký ra ngoài, xin nghỉ học, gửi ý kiến phản hồi. Sử dụng công nghệ đám mây để lưu trữ và đồng bộ dữ liệu giữa Trung tâm với các cơ sở giáo dục liên kết đào tạo. Tăng cường an ninh mạng, áp dụng chuẩn bảo mật đa tầng, định kỳ kiểm tra, sao lưu dữ liệu.

2.3.4. Nhóm giải pháp bảo đảm an toàn thông tin Xây dựng quy chế bảo mật nội bộ; hướng dẫn sinh viên kỹ năng bảo vệ dữ liệu cá nhân

Thường xuyên rà soát hệ thống, phòng chống tấn công mạng, mã độc. Sử dụng phần mềm diệt virus bản quyền, phân quyền truy cập dữ liệu theo

chức năng. Định kỳ và thường xuyên kiểm tra, cập nhật việc phân quyền, truy cập hệ thống của các cán bộ quản lý và sinh viên.

III. KẾT LUẬN

Chuyển đổi số là xu thế tất yếu của thời đại, là bước đột phá chiến lược để xây dựng nền giáo dục hiện đại, linh hoạt và hiệu quả. Đối với giáo dục quốc phòng và an ninh, việc ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý sinh viên theo nếp sống quân sự không chỉ góp phần nâng cao chất lượng quản lý mà còn tạo điều kiện hình thành tác phong kỷ luật, tính tự giác và tinh thần trách nhiệm của sinh viên. Đó là những phẩm chất cốt lõi của người công dân trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Việc vận dụng hiệu quả công nghệ số có thể từng bước hình thành mô hình

quản lý hiện đại, minh bạch và gắn kết giữa công tác giáo dục - quản lý - rèn luyện. Đây chính là hướng đi tất yếu để đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục trong kỷ nguyên số, đồng thời góp phần thực hiện thắng lợi chủ trương của Đảng về xây dựng nền quốc phòng toàn dân gắn với nền an ninh nhân dân vững mạnh. Việc ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý sinh viên theo nếp sống quân sự không chỉ mang ý nghĩa thực tiễn sâu sắc, mà còn góp phần bổ sung vào cơ sở lý luận về quản lý giáo dục quốc phòng và an ninh trong bối cảnh mới, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo, rèn luyện và xây dựng môi trường quân sự chính quy, hiện đại, văn minh trong các trung tâm Giáo dục quốc phòng và an ninh trên phạm vi cả nước.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Ban Chấp hành Trung ương Đảng (2024), *Nghị quyết số 57-NQ/TW ngày 22/12/2024 của Bộ Chính trị về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia*.

Bộ Giáo dục và Đào tạo - Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội (2015), *Thông tư liên tịch số 18/2015/TTLT-BGDĐT-BLĐTBXH quy định tổ chức dạy, học và đánh giá môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh*.

Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021), *Chiến lược phát triển giáo dục giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2045*.

Học viện Chính trị (2022), *Giáo trình Quản lý giáo dục quốc phòng và an ninh*, NXB Chính trị Quốc gia Sự thật.

Thủ tướng Chính phủ (2020), *Quyết định số 749/QĐ-TTg ngày 03/6/2020 phê duyệt Chương trình chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030*.

Thủ tướng Chính phủ (2022), *Quyết định số 131/QĐ-TTg ngày 25/01/2022 phê duyệt Đề án tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin và chuyển đổi số trong giáo dục và đào tạo giai đoạn 2022-2025, định hướng đến năm 2030*.